

MAJANDUSTEATED

Weekly Bulletin of the Institute of Economic Research

KONJUNKTUURINSTITUUDI VALJAANNE

ILMUB KORD NÄDALAS

Toimetus, tel. 430-23. Piiskopi 2.
Taliutus, tel. 488-24. TALLINN, Toom-Rüütl 10.

Tellimishind aastas Kr. 5.—
ühes kuukirjaga „Konjunktuur“ Kr. 12.—
Üksiknumber 15 senti.

KONJUNKTUURINSTITUUDI DIREKTOR
JA VASTUTAV TOIMETAJA
A. FULLERITS

TOIMETAJA A. TOOMS

Majandussektiooni juhataja J. Janusson
Sektiooni nõukogu esimees J. Jaakson
Põllumajandussektiooni juhataja J. Kurkus
Sektiooni nõukogu esimees dr. E. Terasmäe
Riigimajanduse osa toimetaja A. Keller

Nr. 22

Tallinn, 4. juunil 1940

VI aastakäik

SISU:

	Lk.
PÖLLUMAJANDUS	
Andmeid hobusekasvatuse arengu kohta	358
PÖLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD	
Võiturg	360
Peekoniturg	360
Tapaloomade- ja lihaturg	360
Toornahkadeturg	361
Kanamunaturg	361
Piimaturg	362
Teraviljaturg	362
Linaturg	363
Aedviljaturg	363
Kartuliturg	363
Kalaturg	364

**VALISMINISTEERIUMI VÄLISKAUBANDUSE
OSAKONNA TEATED**

Teraviljatagavarad Kagu-Euroopas	365
Säästu-küsimusi Lätis	365
Linaseemnemüügi korraldus Lätis	366
1939. a. tulutõusu maksustamine	366
Viljapuud sisseveol Lätis tollivabad	366
NSVL-u väliskaubanduspoliitiline aktiivsus	366
Leedu turbatõöstuse moderniseerimisest	367
Elav tegevus Meemeli sadama vahatsoonis	367
Leedu riiklik metsatõöstus suurendab tegevust	367
Uusi tõöstusi asutamisel Leedus	367
Lihata päevade mõju lihatarbimisele Budapestis	367
Võipuud Ungaris	368
Kaudsete maksude suurendamise mõju Ungaris	368
P.-Am. Ühendriige tselluloositarvitus	368

CONTENTS:

	Page
AGRICULTURE	
Horse Breeding in Estonia	358
AGRICULTURAL MARKETS	
Butter Market	360
Bacon Market	360
Cattle and Meat Market	360
Rawhide Market	361
Egg Market	361
Milk Market	362
Grain Market	362
Flax Market	363
Vegetable Market	363
Potato Market	363
Fish Market	364

FOREIGN TRADE DEPARTMENT INFORMATION

Grain Reserves in North-Eastern Europe	365
Problems of Economy in Latvia	365
Latvian Regulations for the Sale of Flax Seed	366
Tax on 1939 Excess Revenue in Latvia	366
Import of Fruit Trees to Latvia Free of Duty	366
U.S.S.R. Foreign Trade Activities	366
Lithuanian Peat Industry to be Modernised	367
Shipping Activity in the Free-Zone of Memel Harbour	367
Expansion of Lithuanian State Timber Industry	367
New Industries for Lithuania	367
Influence of Meatless Days on Meat Consumption in Budapest	367
Butter Shortage in Hungary	368
Influence of Increased Indirect Taxation in Hungary	368
Cellulose Consumption in the U.S.A.	368

PÕLLUMAJANDUS

ANDMEID HOBUSEKASVATUSE ARENGU KOHTA. HORSE BREEDING IN ESTONIA.

Hobusekasvatuse arengule andis uut hoogu uus hobusekasvatuse seadus, mis pandi kehtima 1935. a. Selle hobusekasvatuse seadusega piirati tunnustamata sugutäkkude kasutamist. Hobusekasvatuse seaduse järgi on keelatud märkimata sugutäkkudega võõraste määrade paaritamine. Tegelikult ei ole see veel täiel määral rakendatud, kuid märgitud sugutäkkude kasustamine näitab aasta-aastalt suurenemist. Samuti näitab iga aastaga suurenemist sugutäkkude nimekirjas olevate sugutäkkude arv. Sugutäkkude nimekirjas oli 1. IV 39 802. 1. IV 40 nimekirjas oli täkkude arv tõusnud 845-le, s. o. 5,4% suurem. Sugutäkkude nimekirjas olevaist täkkudest kuulus osa riigile ja osa eraomanikele. Riigisugutäkke oli 1940. a. 176 ja erasugutäkke 669. Tõugude järgi oli tori täkkude arv suurim, neid oli 540, s. o. 63,9%, nimekirjas olevate täkkude koguarvust. Tori täkkudest kuulus riigile 98 ja eraomanikele 442. Arvult tori täkkudele järgnesid ardenni täkkud 150, missugusest arvust oli 43 riigi- ja 107 erasugutäkk. Eesti täkke oli 80, neist riigitäkke 32 ja eratäkke 48. Ratsatäkke oli 39, neist 3 riigitäkk ja 36 eratäkk. Traaveltäkke oli 36 ja need kuulusid kõik eraomanikele.

Sugutäkkude nimekirjas olevate täkkude kasutuse kohta on andmeid 1939. a. 649 täku kohta 1938. a. 597 täku vastu. Paarituseks kasutatud täkkudest oli 1939. a. 170 riigi- ja 479 eratäkk e. a. 162 ja 435 vastu. Paarituseks kasutatud täkkude arvu suurenemisega käsikäs suurenes ka paarituste koguarv. 1938. a. oli paaritusi 25 214 ja 1939. a. 26 170, seega on paarituste koguarv suurenenud 3,3%. Vastavalt täkkude arvule oli ka paaritusi eratäkkudega rohkem ja riigitäkkudega vähem, kuid riigitäkkude kasustamine oli intensiivsem, kuna keskmine paarituste arv täku kohta oli tunduvalt suurem kui erasugutäkkude juures. Riigitäkkudel oli aasta kohta keskmiselt 50,8 paaritust e. a. 54,6 vastu ja erasugutäkkudel 30,6 paaritust e. a. 37,6 vastu. Kõigi sugutäkkude aastane keskmine paarituste arv näi-

tas väikest tagasiminekut võrreldes e. a.-ga. 1938. a. oli keskmiselt sugutäku kohta 42,2 paaritust ja 1939. a. 40,3. Üksikute sugutäkkude kasustamine on aga hoopis suurem keskmisest arvust. Maksimaalselt oli paaritusi täku kohta 1939. a. riigisugutäkkudel 135 ja erasugutäkkudel 136, seega peagu võrdne arv. Aasta varem oli maksimaalne paarituste arv riigisugutäku kohta 164 ja erasugutäku kohta 132.

Vastavalt täkkude arvule oli kõige rohkem paaritusi tori tõugu täkkudega, kokku 1938. a. 15 244 ja 1939. a. 15 760; paarituste koguarv näitas seega suurenemist 3,4%, kuna keskmine paarituste arv täku kohta näitas väikest tagasiminekut. 1938. a. oli tori tõugu täkkudel keskmine paarituste arv täku kohta 40,2 ja 1939. a. 37,8. Keskmine paarituste arv täku kohta 1939. a. oli suurem tori tõugu riigitäkkudel — 52,1, kuna eratäkkudel oli keskmiselt 33,5 paaritust; aasta varem oli keskmine paarituste arv tori tõugu riigitäkkudel 53,9 ja eratäkkudel 35,8. Maksimaalne paarituste arv täku kohta oli tori riigitäkkude juures 135 paaritust ja eratäkkudel 130. Paarituste üldarvult järgmist kohta omasid ardenni täkud, kelledel oli 1939. a. 6887 paaritust e. a. 6978 vastu. Paarituseks kasutatud täkkude arv oli aga sama suur nagu aasta varemgi. Koos paarituste arvu vähenemisega langes ka keskmine paarituste arv täku kohta. 1938. a. oli ardenni täkkudel keskmiselt 54,9 paaritust 1939. a. 54,2 vastu. Paarituste arvu vähenemine ilmnis ardenni tõugu riigitäkkude juures, kuna eratäkkude juures keskmine paarituste arv täku kohta suurenes. 1938. a. oli ardenni tõugu täkkudel keskmiselt 69,9 paaritust, 1939. a. 63, s. o. 9,9% vähem. Ardenni tõugu erasugutäkkudel tõusis keskmine paarituste arv e. a. 47,8-ilt 50,3-le ehk 5,2%. Maksimaalne paarituste arv oli ardenni tõugu riigitäkkudel 128 ja eratäkkudel 136.

Eesti tõugu täkkudega kokku sooritati 2172 paaritust e. a. 2135 vastu, paarituste koguarv näitas seega 1,7% suurenemist, mis sõltus paaritamiseks kasutatud suuremast

täkkude arvust. 1938. a. oli paaritamiseks kasustatud täkkude arv 62 ja 1939. a. 66. Keskmise paarituste arv täku kohta näitas aga langust. 1938. a. oli eesti tõugu täkkudel keskmiselt 34,4 paaritust ja 1939. a. 32,9. Eesti tõugu riigitäkkudel oli m. a. keskmiselt 32,8 paaritust e. a. 34,3 vastu ja eratäkkudel 33,0 paaritust e. a. 34,6 vastu. Maksimaalne paarituste arv eesti tõugu riigisugutäkkudel oli 77 ja erasugutäkkudel 124.

Ratsatäkkudel oli paaritusi kokku 1939. a. 913 e. a. 524 vastu. Paarituste koguarvu suurenemine sõltus paaritamiseks kasustatud suuremast täkkude arvust. 1938. a. kasustati paaritamiseks 14 ratsatäkkude ja 1939. a. 25. Keskmise paarituste arv täku kohta osutus 1939. a. väiksemaks kui aasta varem. 1938. a. oli keskmiselt täku kohta 37,4 paaritust ja 1939. a. 36,5. Maksimaalne paarituste arv ratsatäkkude juures näitas 1939. a. tõusu. Riigiratsatäkkudel oli maksimaalselt 78 paaritust täku kohta ja eraratsatäkkudel 100 paaritust e. a. 62 vastu.

Traaveltäkkudega paarituste arv suurenes e. a. 333-lt 438-le ehk 31,5%, kuna paarituseks kasustatud täkkude arv oli ühe võrra väiksem kui aasta varem. Keskmise paarituste arv täku kohta näitas suurt tõusu — e. a. 22,2-lt 31,3-le ehk 41,0%. Maksimaalne paarituste arv täku kohta oli 107 e. a. 68 vastu.

Märgitud sugutäkkude arvu ja nendega sooritatud suurema arvu paarituste tõttu näitab suguhobuste arv aasta-aastalt järjekindlat suurenemist. Suguhobuste arvu üldise suurenemisega näeme tõusu ka suguraamatusse märgitud hobuste arvus. 1939/40. a. jooksul märgiti suguraamatusse 374 hobust, neist 98 täkkude ja 276 mära. Ardenni tõugu hobuseid märgiti suguraamatusse 31, neist 10 täkkude ja 21 mära. Suguraamatusse märgiti kõige rohkem tori tõugu hobuseid — 284, neist 72 täkkude ja 212 mära. Eesti tõugu hobuseid märgiti suguraamatusse 24, neist 3 täkkude ja 21 mära. Ratsahobuseid märgiti suguraamatusse 31, neist 10 täkkude ja 21 mära, ja traavleid 4, neist 3 täkkude ning 1 mära. Kuni 1. IV 39 oli üldise suguraamatusse märgitud hobuste arv 5192, neist 1408 täkkude ja 3724 mära. 1. IV 40 oli suguraamatusse märgitud hobuste arv tõusnud seega

5506-le, neist oli 1506 täkkude ja 4000 mära. Tõugude järgi ositusid suguraamatusse märgitud hobused järgmiselt: tori tõugu 3355, ardenni 942, eesti 937, ratsahobuseid 193 ja traavleid 79.

Hobuste tõuparandust edendava tegurina võiks mainida ka noorhobuste näitust, millest peeti 1939. a. 54 e. a. 55 vastu. Noorhobuste näitusil oli pandud välja 582 noorhobust e. a. 529 vastu ja väljapandud noorhobuseist hinnati 469 e. a. 407 vastu. Noorhobuste näitust oli maade järgi: Virumaa 9, Järva- 8, Harju- 8, Lääne- 5, Saare- 3, Pärnu- 3, Viljandi- 5, Tartu- 7, Valga- 1, Võru- 4, ja Põltsamaal 1.

Tõugude järgi oli pandud välja kõige rohkem tori hobuseid — 398, ardenni — 153 ja eesti — 31. Väljapandud noorhobuseist hinnati tori hobuseid 315 ehk 79,1% väljapanduist, ardenne 124 ehk 81,0% ja eesti hobuseid 30 ehk 96,8% väljapanduist. Väljapandud noorhobuste arv oli suurim Viljandimaal 104, järgnesid Harju- 97, Viru- 87, Tartu- 76, Järva- 69, Võru- 62, Pärnu- 34, Lääne- 30, Saare- 12, Valga- 9 ja Põltsamaal 2. Väljapanduist auhinnati Harjumaa 90, Viljandi- 69, Tartu- 68, Viru- 66, Järva- 49, Võru- 46, Pärnu- 30, Lääne- 28, Saare- 12, Valga- 9, ja Põltsamaal 2. Autasudeks jagati kokku 3604,25 kr. e. a. 3297,15 kr. vastu. Autasudeks jagatud summadest andis Põllutöoministeerium 2005 kr. ja seltskondlikud asutised 1599,25 kr.

Hobusekasvatuse alal tehti m. a. väga mitmekesist arendustööd, kuid ka üldiselt on hobusekasvatust viimaste aastate jooksul arenenud paremuse poole, olgugi et mõnel aastal hobuste arv on vast pisut langenud, kuid mõnel aastal taas tõusnud. Hobuste koguarv 1939. a. põllumajandusloendusel oli 218 669, neist oli varssu 17 182, noorhobuseid 25 115 ja tööelisi 176 372. Hobuste koguarvust peeti talundis (1- ja enam ha suurusis) 215 723 ja väljaspool talundeid 2946. Talundis peetavaist tööelisist hobuseist oli 88 980 mära ja 84 446 täkkude ning ruuna. Täkkude ja ruunade arvus oli täkke vähem kui 10%. Hobuste üldarvust oli varssu 8,0%, sälge 11,6% ja 3. a. ja vanemaid, s. o. tööelisi, hobuseid 80,4%. Maade järgi oli töö-

ealisi hobuseid hobuste koguarvust rohkem L.-Eestis kui P.-Eestis.

Maade järgi oli tööealisi hobuseid hobuste koguarvust: Virumaal 75,2%, Järva- 71,7%, Harju- 79,1%, Lääne- 81,0%, Saare- 87,7%, Pärnu- ja Viljandi- 80,7%, Tartu- 81,4%, Valga- 81,5%, Võru- 84,5% ja Põhja- 88,4%.

Hobuseid kokku oli 1939. a. põllumajan-

dusloenduse andmeil 100 ha põllumajandus-
maa kohta 7,9, 1929. a. — 7,7, seega on ho-
buste arv põllumajandusmaale näidanud ka-
he loenduse vahemikul suurenemist, kusjuu-
res ei saa aga jätta märkimata ka seda, et
samal ajavahemikul põllumajandusmaa suu-
renes 3,5%. Põllumajanduse varustus loom-
tööjõuga hobuste näol osutus seega 1939. a.
paremaks kui 1929. a.

PÕLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD

VÕITURG. — BUTTER MARKET.

Võihindade kujunemine välisturul toimus üldiselt e. n. tasemel. Vastavalt sellele noteeriti meie eksportvõile endine hind, s. o. 208 s. kg franko saatejaam. Noteeritud hind kehtib 26. V — 1. VI s. a. sissetulnud või kohta. Tendents rahulik.

Nagu kontrolljaama sissetulnud võikogusest nähtub, näitas võitoodang mais hooajalist tõusu, kuid jäi maha m. a. samast ajast. Kuna juunis toimub piimakarja söötmine juba karjamaal, s. o. uuel söödabaasil, võib loota, et piimatoodangu suhteline vähenemine

võrreldes m. a-ga jääb väiksemaks kui talvekuul. Kuna m. a. söödavähesuse ja muude asjaolude tõttu toimus veiste arvus suuremaid muutusi, ei ole piimatoodangu kujunemise kohta suvekuul veel praegu võimalik teha vastavat hinnangut.

Siseturul maksus m. a. või s. kg:

Tallinnas	—	lauavõi 215—221, käägivõi 200—210
Tartus	—	„ 215—221, „ 195—200
Viljandis	—	„ 220, „ 190—200
Valgas	—	„ 215, „ 200—215
Rakveres	—	„ 215—221, „ 200—210
Narvas	—	„ 215—222, „ 200—210

PEEKONITURG. — BACON MARKET.

M. n. peekon- ja elussigade turul ei olnud muutusi. Nõudmine sigade järele on hea. Hinnad jäid püsima endisele tasemele.

Võrreldes m. a. sama ajaga on käesolevad hinnad kõrgemad peekonsigadel 12% ja elussigadel 12,8%.

Elussigade hindadeks noteeriti sama aja eest: sead raskusega kuni 120 kg 82 s. eluskaalu-kg, raskusega 121—160 kg — 86 s. eluskaalu-kg ja raskusega üle 161 kg — 86 s. eluskaalu-kg. Sead eluskaaluga kuni 120 kg,

sõltuvalt transpordivõimalusist, võivad minna ekspordiks kas elussigadena või tapetult. Pögnud emiseid ekspordiks ei võeta vastu.

3. VI — 9. VI s. a. maksavad Lihaekspordi ühistapamajad põllupidajatele kokkutodavate peekonsigade eest kg-lt senti:

Tapakaalud	1. sort	2. sort	3. sort	4. sort
60—72 kg	112	107	Siseturu hinnad	
55,5—59 „	107	Siseturu hinnad		
72,5—75 „	107	„		
75,5—80 „	Siseturu hind			

TAPALOOMADE- JA LIHATURG. — CATTLE AND MEAT MARKET.

Tapaloomade ja lihaturul oli m. r. tapaväiste pakkumine keskmine, nõudmine alla keskmist; hinnad nõrgenesid 2—3 s. liha kg-lt, kusjuures suurem hinnalargus oli lahjemate lehmade juures. Nõudmise nõrgenemist põhjustas osalt rikkalik kalatürg, mistõttu

viimaste hinnad tunduvalt langesid ja kõrgete lihahindade tõttu kaldus suurem nõudmine kalale.

Nädala keskmiselt maksus veiseliha:

Suured pullid: rammusad 70—73 s. ja keskmised 67—70 s. kg.

Väiksemad pullid: rammusad 68—71 s., keskmised 66—68 s. ja lahjad 65—66 s. kg. Eluskaalu järgi maksusid suuremad pullid 42—44 s. ja väiksemad pullid 37—38—43 s. kg.

Lehmad: nuumatud 76—82 s., rammusad 67—74 s., keskmised 55—65 s. ja lahjad 48—54 s. kg; eluskaalu järgi 26—35—43—48 s. kg.

Mullikad: nuumatud 76—82 s., rammusad 68—71 s., keskmised 66—68 s. ja lahjad 53—60 s. kg; eluskaalu järgi 30—37—42—48 s. kg.

Vasikate pakkumine oli keskmine, nõudmine alla keskmist. Hinnad nõrgenesid 3—10 s. kg-lt. Tapetud vasikad ühes naha ja pudemetega maksusid: nuumatud 78—85 s., rammusad 65—75 s., keskmised 60—65 s. ja lahjad 55—60 s. kg; eluskaalu järgi 40—48—55—62 s. kg.

TOORNAHKADETURG. — RAWHIDE MARKET.

M. n. toornahkadeturul ei olnud märgata erilisi muutusi. Kuna loomade pakkumine püsib keskmisena, võivad toornahavabrikud varustuda toornahkadega kuigi mitte küllaldaselt, vaid siiski keskmisel määral. Nõudmine toornahkadele hea. Hinnad püsivad stabiilseina. 31. V s. a. noteeriti Börsikomitee juures toornahkade hinnad franko vastuvõtupunkt 3. VI — 9. VI järgmised:

Veisena had, värsked I sort pulli- 120 s. kg, lehma- ja mullikanahad 100 s. kg, II sort pulli- 108 s. kg, lehma- ja mullikanahad 90 s. kg ja värsked praaknahad 75 s. kg; soolatud nahad I sort pulli- 143 s. kg, lehma- ja mullikanahad 120 s. kg, II sort pulli- 129 s. kg, lehma- ja mullikanahad 108 s. kg ja soolatud praaknahad 90 s. kg.

KANAMUNATURG. — EGG MARKET.

Väliturul püsisid kanamunahinnad muutseta. Vastavalt püsivale olukorrale jäi eksportmunade kalkulasioonihind endiseks, s. o. 122 s. kg. Samuti jäi endiseks eksport- ja siseturumunade hinnanoteering. Eksportmunade hinnaks noteeriti 111 s. kg ja siseturumunade hinnaks 90 s. kg franko kogumis-

Lammaste pakkumine väike, nõudmine keskmine, hinnad nõrgenesid keskmiste ja lahjade sortide juures 2—5 s. kg-lt. Tapetud lambad maksusid: rammusad 78—80 s., keskmised 73—78 s. ja lahjad 65—72 s. kg; eluskaalu järgi 35—39—41 s. kg.

Eksportlambaliha-hinnaks noteeriti k. n. 120 s. kg, eluskaalu järgi franko saatejaam 52 s. kg.

Sigade pakkumine keskmine, nõudmine hea; hinnad jäid püsima e. n. tasemele. Tapetud sead ühes peade-jalgadega maksusid: noored sead 107—110 s., lihasead 105—110 s., rasvasead 110—113 s., peekonkaalulised 108 kuni 110 s. ja vanad poeginud emised 96—100 s. kg.

Tendents veise-, vasika- ja lambalihale selgusetu, sealihale kindel.

Vasikanahad, I sort kõik kuivad, värsked, raskusega kuni 3,5 kg kr. 5.50 tk, II sort raskusega üle 3,5 kg ühe kg hind kr. 1.80 ja III sort praaknahad kr. 4.00 tk.

Lambanahad, I sort OJ kr. 6.00 tk, II sort kr. 5.00 tk, III sort L kr. 4.00 tk, IV sort K kr. 3.00 tk ja V sort praaknahad kr. 1.50 tk.

Hobusenahad, sabata ja lakata, I sort soolatud 17 kg ja üle ning värsked 20 kg ja üle kr. 16.— tk, II sort soolatud nahad 10 kuni 17 kg ja värsked 12—20 kg kr. 11.— tk ja III sort soolatud nahad alla 10 kg ning värsked alla 12 kg ja kõik praaknahad kr. 6.— tk.

Tendents kõigi nahaliikide juures kindel.

Väikeste kanamunade hinnaks noteeriti 70 s. kg. Tendents rahulik.

Kuna kanapidamine on kujunemas tulusaks tootmisharuks põllumajanduses, on huvi kanapidamise vastu järjest suurenemas. Kanade arvu tõusu ja pidamisvõimaluste avardamist on soodustanud ühelt poolt riiklikult

kindlustatud kanamunade hind ning teisalt kanalate ehitamise toetamine. Et kanapidamise tootmise soodustamine on annud tulemusi, näitab kujukalt asjaolu, et k. a. mais näib munatoodang osutuvat rekordseks võrreldes eelmiste aastate samade kuudega.

PIIMATURG. — MILK MARKET.

Piimahinnad püsivad. Piimahindade noteerimiskomisjoni koosolekul 8. juunil s. a., Tallinnas Börsikomitee juures noteeriti Tallinna toodavale lahtisele piimale endised hinnad: s. o. I valiku rõõskpiim müügil piimakauplustele 13—14 senti liiter ja müügil piimatööstustele 12—13 senti liiter; II valiku rõõskpiim müügil piimakauplustele 11—12 senti liiter ja müügil piimatööstustele 10—11 senti liiter. Piima järele nõudmine on hea. Suurem osa karjasid on lastud lautadest välja, kuid et püsivad vilud ilmad on takistanud rohukasvu, ei ole nii pea veel loota piimatoodangu tõusu. Jõusöödatagavarade seis samuti ei luba siin toodangut suurendada.

TERAVILJATURG. — GRAIN MARKET.

Hinnalangus, mis ilmnes juba paar nädalat maailma suuremail teraviljaturgudel, hakkas m. n. pidurduma. Hinnalangus kestis väiksemal määral edasi veel Chicagos, kuna Kanadas ilmnes nädala keskmiselt juba hindade tõus.

Rukkihinnaks noteeriti m. n. keskmiselt Chicagos 45,90 c. buš. e. n. 46,48 c. vastu, s. o. 7,54 kr. kv. e. n. 7,63 kr. vastu ehk 1,2% hinnalangust. Winnipegis noteeriti m. n. keskmiselt rukkihinnaks 49,46 c. buš. e. n. 47,45 c. vastu, s. o. 8,12 kr. kv. e. n. 7,79 kr. vastu ehk 4,2% hinnatõusu.

Nisuhinnaks noteeriti m. n. keskmiselt Chicagos 82,85 c. buš. e. n. 83,90 v. vastu, s. o. 12,69 kr. kv. e. n. 12,85 kr. vastu ehk 1,3% hinnalangust. Winnipegis noteeriti nisuhinnaks m. n. keskmiselt 74,78 c. buš. e. n. 72,13 c. vastu, s. o. 11,46 kr. kv. e. n. 11,05 c. vastu ehk 3,7% hinnatõusu. Liverpoolis noteeriti m. n. keskmiselt nisuhinnaks 31,25 š. 225 kg e. n. 28,58 š. vastu, s. o. 11,04 kr. kv. e. n. 10,51 kr. vastu ehk 5,0% hinnatõusu.

Maisihinnaks noteeriti m. n. keskmiselt Chicagos 62,38 c. buš. e. n. 63,10 c. vastu,

M. n. maksusid kanamunad siseturul snt. paar:

Tallinnas	12—14	Valgas	12—14
Tartus	13—15	Rakveres	13—14
Viljandis	11—13	Narvas	15

Väikemüügil linnades m. n. muudatusi piimahindades ei olnud ja piim maksus senti liiter:

	I valik		II valik	
	pudelites	lahtiselt	pudelites	lahtiselt
Tallinnas	18—20	—	15—17	13—14
Tartus	19	16	—	14
Narvas	16	—	—	12
Pärnus	18	—	14	13
Rakveres	17	—	—	12
Valgas	16	—	—	12
Viljandis	16	—	—	12—13
Võrus	—	—	—	12—13
Haapsalus	—	—	12	10

s. o. 10,24 kr. kv. e. n. 10,36 kr. ehk 1,2% hinnalangust.

Kaerahinnaks noteeriti m. n. keskmiselt 33,68 c. buš. e. n. 36,10 c. vastu, s. o. 9,68 kr. kv. e. n. 10,37 kr. vastu ehk 6,7% hinnalangust.

Sisemaa-teraviljaturul tundus m. n. vaikust, kuna kibeda põllutöö, peamiselt külvitöö, tõttu oli maainimesi turgudel hõredalt. Tehinguid oli teravilja ja teraviljasaadustega ainult väiksemais koguseis.

Sisemaa-linnade turgudel maksusid teravili ja teraviljasaadused s. kg:

	Rukis	Nisu	Oder	Kaer	R.-jahu	N.-jahu
Tallinnas	20	25	18	18	20	30
Tartus	17	22	16	15	18	30
Narvas	20	24	18	17	20	30
Rakveres	17	21	14	14	20	30
Viljandis	16	21	15	14	18	28
Valgas	18	25	18	15	18	28

Riigi Viljasalv müüis m. n. oma ladudest rukist 17 s. kg. ja nisu 23 s. kg franko Viljasalve ladu, s. o. sama hinnaga, nagu nädal varem.

LINATURG. — FLAX MARKET.

Viimased nädalad on toonud meie linaturgudel taas suuremat elavust. Kuigi kogu hooaja kestel seisis linahind kõrgel, oli nõudmine lina järele kevadtalvel tagasihoidlik. Alles mais tekkis elavamad nõudmist ja hindki näitas taas tõusutendentsi.

Turustatavad linakogused ei ole küll enam suured, kuid siiski toodi viimasele Petseri, Võõpsu ja Laura laadale igale $\frac{1}{2}$ —1 vagun lina. On makstud keskmiselt kr. 2.05 R-sordi kg-lt.

Linakülviseemne müük kogu kevadel oli elav ja praeguseini on õige suured kogused linakülviseemet müüdnud läbi. Nagu kuulda, on Viljandis ja mõnes muus kohas külvilinaseemne tagavarad lõppenud ja nende täiendamisega on olnud raskusi. Kuid loodetakse, et ka neis kohtades külviseeme ilmub turule, sest tarviliatud tagavarad linakülviseemet on meil siiski varutud. Linakülviga on küll mõnel pool juba alatud, kuid suurem osa linakülvi on alles ees.

AEDVILJATURG. — VEGETABLE MARKET.

M. a. köögivilja pakkumine väheneb ja värske aedvili vallutab turgu. Haruldaseks muutub m. a. peakapsas, ainult üksikuid müüjaid on teda pakkuda, nõutakse kuni 80 s. kg. Seevastu on toodud müügile uudisartiklina värsket peakapsast ja lillkapsast. Esimesest nõuti 100 s. ja teisest 40—100 s. tk., sõltuvalt pea suurusest. Värske porgandi pakkumine on suurenenud ning hind langenud 25 s-ni kimp. Värske peet, mida e. n. oli müügil väikesel määral, puudus 3. VI turult.

Rohke on rabarbri pakkumine, kuna seda vabast maast saadult on toodud turule rohkesti, mistõttu hind on langenud 20—25 s. kg, mis võrreldes m. n. hinnaga on pool odavam. Muude aedviljade hinnad on muutunud vähem.

KARTULITURG. — POTATO MARKET.

Mai lõpul muutus kartuliturg tunduvalt elavamaks. Raudteejaamadesse toodi m. n. rohkesti põllumeeste poolt kartuleid müügile. Kuna kartulite mahapanek on peagu lõppenud, on enamvähem selgunud talundeis kartulite ülejäägid, milliseid nüüd toimetatakse turule.

Sõõgikartulite hindades ei olnud erilisi muutatusi. Raudteejaamades toimusid müügitehingud kr. 5.00—5.50 kv.

Linahindade noteerimiskomisjoni koosolekul 31. V Tallinna Börsil noteeriti lina kokkuostuhinnad riiklike standardsortide alusel franko kokkuostja ladu s. kg-lt.

Võru- ja Petserimaal Mujal Eestis

R	205	202
HD	196	198
D	187	184
OD	178	175
LOD	169	166
H	160	157

Takk I sort	152
Takk II sort	142
Takk III sort	130
Takk IV sort	115
Ehitustakk	25—30

Linakülviseemne-hinnad noteeriti jaemüügil 35 s. kg seemne eest, mis on müügil Taimekaitse ja Seemnekontrolli Ameti poolt analüüsitud ning plommitud kottides. Tendents kindel.

Tomatitaimed maksuvad 8—10 s. tk., värske kapsa taimed 1 s. ja lillkapsataimed 2 s. tk. Elav on lilltaimede pakkumine.

Tallinna turul maksusid 3. VI:

	s. kg.		s. kg.
Õunad	120—200	Spinat	80—100
Jõhvikad	60	Hapuoblikad	70
Sibulad, vene	40—45	Tippisibulad	75—80
Peakapsas	80	Lillkapsas	40—100
Hapukapsas	45	Peakapsas	80—100
Peet	40—45		s. tk.
Porgand	45—50	Kurgid, värsked	30—60
Kaalikas	28—30	Kurgid, hapend.	4—8
Salat	90—100	Kurgid, marineer.	7—10
Tomat	400—500		s. kimp
Aedoad	400	Redised	10—20
Spargel	200—250	Rohelised sibulad	3—5
Rabarbrivarred	20—25	Porgand, värske	25

Samuti jätkati kartulite kokkuostmist Viru kui ka Lääne rannas endiste hindadega.

M. n. suuremate kartulitagavarade turuletoomisega suunati rohkesti kartuleid tärklisvabrikusse. Tallinna toodud kartulite realiseerimisega tekib raskusi. Suuremad tärklisvabrikud on pandud taas tööle. Paremaist kartuleist tärklisvabrikuis makstakse kuni 25 s. tärklise-kg ehk kr. 4.50—5.00 kv. Kar-

tulitärklis hinnad näitasid m. n. tõusu ca 1 sent kg-lt.

Kartuli- ja kartulitärklis hindade noteerimiskomisjoni koosolekul 3. VI 40 Börsikomitee ruumes noteeriti m. n. järgmised välja- maksuhinnad põllumeestele kartulite eest:

1. Söögikartul: raudteejaamades kr. 5.00—5.50 kv. Lääne rannas kr. 5.50—6.00 kv.

KALATURG. — FISH MARKET.

Möödunud kuul valitsenud võrdlemisi soodsate ilmadega kujunes kalasaak paiguti õige rahuldavaks. Eriti rohkesti andis merevete kalastus turska ja ahvenat ning rahuldaval kogusel koha ja vimba, kuna angerjasaak osutus nõrgemaks. Sisevete toodangust tuli rohkesti haugi, latikat, ahvenat ja ka muid tavalisi kalasorte, mistõttu väljavedu arenes erakordse hooga ja ka siseturg oli küllaldaselt varustatud värske kalaga.

Mai kestel kontrolliti ja lubati vedada välja värsket kala rekordkogusel, nimelt 1 000 000 kg, sellest suurem osa turska: roogitult (ilma peata) ca 410 000 kg, fileena ca 40 000 kg, haugi 194 000 kg, ahvenat ca 134 000 kg, latikat 143 000 kg, koha 50 000 kg, angerjat 36 000 kg ning väikesis koguseis muid kalasorte.

M. a. mais veeti välja kala 320 000 kg, seega on väljavedu suurenenud kolmekordselt.

M. n. valitses siseturu-kalakaubanduses elav tegevus. Suures valikus rahuldava mihusega ning võrdlemisi soodsa hinnaga müüdi latikat Tallinnas 35—45 s. kg, ahvenat 25—50 s. kg, haugi 50—80 s. kg, kuna koha ja muude vääriskalade hinnad püsisid endiselt kõrge: koha 100—140 s. kg, iherus (merefõrell) 175—275 s. kg, angerjas 200—280 s. kg ja siig 90—110 s. kg, mistõttu mainitud kalaliikidega kaubitsemine arenes tagasihoidlikult.

Räimekaubandus. Räämesaagi suurenemisega arenes räämekaubandus õige elavalt. Tähtsamaist püügiliskeskusist veetakse värskaid räimi suuris koguseis sisemaale, kus nõudmine värsketele räämele on väga elav, kaup jõuab vilude ilmade tõttu tarvitajani rahuldavas mihuses. Rannikul maksti 75—150 s. dekal, Tallinna turul müüdi kaugemaist randadest toodud räimi 20—25 s. kg, kuna Tallinna lahe rääimest nõuti 30—35 s. kg, Tartus 18—20 s. kg.

Narva lahe räämesaak näitab paranemist.

2. Tööstuskartul: tärklisvabrikuis: 22—25 s. tärklise-kg ehk kr. 4.50—5.00 kv., raudteejaamades kr. 4.00—4.50 kv.

Tendents langev.

Kartulitärklis hinnad noteeriti franko Tallinn superior 38 s. kg ja priima 36 s. kg. Tendents kindel.

Päevane saak kuni 500 kg realiseeritakse Narva turul 30—35 s. kg.

Tursakaubanduses kauba rohkuse tõttu valitses õige elav tegevus. Turska oli müügil suures valikus hinnaga terve kala viisi 10—15 senti kg, lõigatult 20—40 s. kg, kuna tursafilee puudus müügil.

Suurenenud lestasaak mõjus hinna langusele rannikul kui ka siseturul. Rannikul maksti 30—35 s. kg, Tallinna turul müüdi 40—50 senti kg.

Tähtsamate kalaliikide turuhinnad s. kg:

	Tallinnas 1. VI	Tartus 1. VI	Narvas 31. V
Löhi, värsk	—	—	425
Iherus, „	175—275	—	170—200
Koha, „	100—140	100—125	120
Siig, „	90—110	60—80	—
Haug, „	50—80	50—80	40—60
Latikas, „	35—45	25—45	30—50
Ahven, „	25—50	15—25	30—35
Linask, „	—	60—65	50
Koger, „	—	—	40
Särg, „	25—35	18—20	15—20
Kiisk, „	35—45	15—30	—
Vimb, „	40—50	—	30—40
Räim, „	20—35	20—30	30—35
Tursk, „	10—15	—	—
Tursk, lõigat. „	25—45	—	—
Lest, „	40—50	—	—

Kalahindade noteerimiskomisjoni koosolekul 3. VI k. a. noteeriti:

Angerjas — elus, ekspordikõlblik, paiga-angerjas (kollane) 160 s. kg franko rannik.

Koha — värsk, ekspordikõlblik, a) alates 1 kg — 3 kg 95 s. kg, b) alates pikkuses 38 sm kuni 1 kg raskuseni 75 s. kg.

Haug — värsk, ekspordikõlblik välik 0,5 kuni 3 kg a) merehaug 64 s. kg, järvehaug 63 s. kg franko rannik.

Tursk a) rookimata, kaal alates 1 kg-st 10 s. kg, b) roogitud, ilma peata, kaal alates 650 g 17 s. kg.

Tendents kõigil sortidel kindel.

VÄLISMINISTEERIUMI VÄLISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED

Teraviljatagavarad Kagu-Euroopas. — *Grain Reserves in North-Eastern Europe.*

Ungari majandusleht „Südost Economist“ toob Kagu-Euroopa (Ungari, Jugoslaavia, Rumeenia ja Bulgaaria) viljaekspordi võimaste kohta tuleval aastal järgmise arvutuse (arvatud välja mais): nelja riigi reserv 1. IV 40 32 milj. kv., sellest juba müüdnud väljaveoks 7 milj. kv., jääb järele reserv tul. aastaks 25 milj. kv. K. a. saak kliimaolude tõttu möödunud talvel kujuneb nõrgaks; kõigis riigis koos — 85 milj. kv., nimetatud reservi-

dega koos — 110—112 milj. kv. Sisemaatarvidus on umbes 95 milj. kv., jääb väljaveoks vabaks 15—17 milj. kv.

Arvestades, et iga riik kogub praegu erakordseid reserve, jääks väljaveoks Balkani ja Kagu-Euroopa riigest ainult 5—10 milj. kv. Võrreldes seda tavalise aastase väljaveokogusega 25 milj. kv. selgub, kuivõrd nende riikide vilja väljaveo tähtsus on langenud.

LÄTI. Säastu-küsimusi Lätis. — *Problems of Economy in Latvia.*

Säastu vajadust propageeritakse Lätis juba pikemat aega ja see on andnud ka praktilisi tulemusi. Suurema tõuke säastu vajaduseks andis erakordline metsaraiumine möödunud talvel, mil küttematerjaliks läks 8,5 milj. m³ metsa. Kütteinete säästmiseks korraldati üle maa ratsionaalse kütmise kursusi, jagati välja maksuta brošüüre jne. Talviseile metsaraiumisenädalale järgnesid kevadised metsaistutamisenädalad, milliseid korraldati suure kavakindlusega. Peab ütlema, et metsanduse alal on Lätis juba 1922. a. alates tehtud plaanikindlat tööd ja on viimaseil aastail metsastatud juba kuni 10 000 ha aastas. Kui iseseisvuse algul oli veel 214 000 ha maad metsastada, on nüüd veel järele ainult 65 000, moodustades 8% kogu metsamaast. Tänavune metsaistutamine on aga erakordselt hoogus. Pealeselle on võetud käsile abinõusid, et metsa ärakütmist enam ei korduks. Asutakse nimelt jõudeseisva potentsiaalenergia — turbarabade — ekspuuteerimisele. Siin on suuri võimalusi, kuna 10% Läti maapinnast on turbarabade all. Suurem osa sellest on riigi käes. Nüüd on otsustatud neid rabasid anda välja ekspuuteerimiseks minimaalmaksu eest — 4 kuni 15 sant. lõigatud turba m³-st. Põllumajandusorganisatsioonid korraldavad turbatootjate ühistuid, milliseile riik lubab toetust masinate ja mootorite ostmiseks 25—35% nende hinnast. Samasugust toetust võivad saada ka üksikettevõtjad. Nende ettevõtete asutamine toimub võimalikult väikeste formaliteetidega.

Ka tööjõudude saamist toetatakse administratiivkorras: vabrikule kirjutatakse ette panna suveks tööd seisma ja saata töölisel turbatöele (muidugi mitte kõigile vabrikule, vaid seal, kus see rahvamajanduslikult on võimalik) jne. Ei ole kahtlust, et metsa tulevikus ei kasutata enam nii palju küttematerjalina, nagu möödunud talvel. Ka käändude ja metsariismete kasustamine on hoos.

Nagu metsad käändudest ja prügist, nii puhastatakse linnamajad kõigest vanast kolust ja kraamist ning on kõrjatud suuri koguseid plekktoose, pudeleid, konte jne., mis kõik läheb töötlemisele. Riietuse ja toitluse ala ei ole samuti jäetud arvestamata. Rahvapesu ja aedvili peavad asendama luksuspesu ja liha, sest viimane on ekspordaine.

Kaubatarvitamist kontrollitakse, samuti säastu suunas äride kaudu. Viimased peavad müüma kaupu ainult normaaltarviduse piires, peavad pidama klientide nimekirju, regulaarselt registreerima omi tagavaru ja peavad ka pidama kinni kindlaist hindadest, mille järele valvab hindadekomissar. Ettekirjutuste mitte-täitjad võivad langeda trahvi alla kuni 50 000 lat. Pidades silmas, et ettekirjutusi on tulnud rohkesti hindadekomissarilt kui ka kaubandus-tööstusministeeriumilt, mis on ülevaate ning orienteerimise teinud raskeks, andis kaubandusminister 24. V välja määruse, mis ühendab ja täiendab kõik seninikehtinud korraldused kaupade müügi ja tarvituse reguleerimise alal. Kõik kontrollitavad kaubad ositatakse 3 liiki:

1) kaubad, millised vajavad kõige valjemat kontrolli ja millede müük võib toimuda ainult kaubandus-tööstusministeeriumi (tööstusile) või hindadekomissari loal igal üksikul tehingul. Siia kuuluvad peamiselt keemiakaubad ja värvilised metallid, millede saamine välisturult on praegu eriti raske; 2) kaubad, milliseid kontrollitakse ainult nende üleminekul tootjalt hulgimüügile, kuna nende edasine liikumine on ikkagi vaba „normaaltaarviduse“ piires.

Teise liigi kaubad on samuti keemiakaubad, metallid, tallanahad ja õlid. Lõpuks 3. liiki on viidud kaubad, millised kuuluvad ainult järjekindlale tagavarade registreerimisele, kuid ei vaja erilist luba müügiks normaaltarviduse piires. Siia kuuluvad vill, puuvill ja vatt, kunstkiudained, mitmesugused nahad. Nagu näha, võetakse Lätis säästuküsimust tõsiselt. Vastava propaganda teostamine saavutab kõrgpunkti Riias peetava säästunäitusega, mis pakub palju õpetlikku.

Linaseemnemüügi korraldus Lätis. — *Latvian Regulations for the Sale of Flax Seed.*

Linaseemnega kauplemise õigus sõltus senini põllutööstusministeeriumi loast. See kord kehtib ka edaspidi, kuid tehingute kontrollimine on pandud hindadekomissarile. Spekulatsioon ja muude ebanähtuste (loata ülesost, varjamine, töötlemine jm.) kõrvaldamiseks on pandud kehtima tagavarade registreerimise sundus. Iga kuu 4. peavad kõik firmad andma üles omad tagavarad ja eelmise kuu läbimüügi andmed. Tagavarade kindlastegemiseks on firmad kohustatud 20. maiks näitama tagavarade seisu 10. mail. Korraldusest üleastujaid võidakse trahvida kuni 50 000 lat.

Talundipidajad võivad omavahel ja oma tarviduse piires vabalt osta ja müüa linaseemet, kuna ärid vajavad iga tehingu puhul hindadekomissari luba. Ainult apteegid võivad loata müüa linaseemet oma klientidele 1 kg isiku kohta. Linaseemneõli tagavarade kohta kehtib samuti registreerimise sund. Firmed on kohustatud pidama tarbijate nimekirju, kuigi tarbimist ise ei ole senini veel piiratud. Hindad on määratletud. Arvatakse, et õlide tagavaru jätkub sügiseni.

1939. a. tulutõusu maksustamine. — *Tax on 1939 Excess Revenue in Latvia.*

11. mail jõustus seadus, mille põhjal maksustatakse kõiki tööstus- ja kaubandusettevõtteid, kui nende tulud olid 1939. a. suuremad kui 1938. a. Maksustamisele ei kuulu need ettevõtted, milliste tulud 1939. a. ei ületanud

5000 lat. Maksumäärad on: 10% lisatulu summast kuni 3000 lat. ja 15% lisatulu summast üle 3000 lat. Maks kuulub tasumisele kolmes võrdses osas 1940. a. jooksul.

Viljapuud sisseveol Lätis tollivabad. — *Import of Fruit Trees to Latvia Free of Duty.*

Külma läbi kannatanud aiandusele on tehtud kergendust uute viljapuude soetamiseks

sellega, et on kaotatud kuni 1. I 42 sisseveotoll 4 lat. kg br. viljapuult ja pookimistaimilt.

NSVL.

NSVL-u väliskaubanduspoliitiline aktiivsus.

U. S. S. R. Foreign Trade Activities.

Hiljuti viibis Moskvas Jugoslaavia kaubanduslik delegatsioon, kes pidas läbirääkimisi kaubanduslepingu sõlmimise üle. Läbirääkimiste tulemusena sõlmiti NSVL-u ja Jugoslaavia vahel kaubanduskokkulepe, mis korraldab kaubandus- ja laevandusküsimusi. Lisaprotokollis korraldatakse kaubandusesinduste

loomine Moskvas ja Belgradis. Arvatakse, et kaubandusesindustused avatakse juba juuni kestel. Kaubavahetuse ulatuseks on nähtud ette 176 milj. dinaari. NSVL ostab Jugoslaaviast esijoones antimoni, vaske, bauksiiti, alumiiniumi, tina, tsinki ja muid maake kui ka sea-liha ja -rasva, ning ekspordib Jugoslaaviasse

peamiselt õli, koksi, toorrauda, kautšukki, puuvilla, põllutöomasinaid kui ka muid mitmesuguseid masinaid ja seadmeid.

Juba mõnda aega viibib Moskvas Rootsi kaubandusdelegatsioon, kelle juht riiginõunik Eriksson pärast läbirääkimisi NSVL-u väliskaubanduse juhtidega sõitis tagasi Stokholmi. Läbirääkimisi jätkab rootsi saadik Moskvas.

Hiljuti saabus Moskva ka Soome kaubandusdelegatsioon eesotsas kaubandusminister Kotilaisega. Delegatsiooni ülesandeks on läbirääkimisi NSVL-u väliskaubanduskomissariaadi juhtidega saavutada kaubandusleping vastavalt NSVL-u ja Soome rahulepingu eeskirjadele.

LEEDU.

Leedu turbatööstuse moderniseerimisest.

Lithuanian Peat Industry to be Modernised.

Kuna möödunud talvel oli tunda teravat kütteinete puudust, on Leedu metsadevalitsus hakanud panema rõhku turbatööstuse väljarendamisele ja moderniseerimisele. Selleks

on välismaalt ostetud moodseid turbalõikamismasinaid. Samuti ostis Kaunase linn hiljuti välismaalt kolm moodset turbamasinat.

Elav tegevus Meemeli sadama vabatsoonis.

Shipping Activity in the Free-Zone of Memel Harbour.

Praegu on märgata Leedu vabatsoonis elavat tegevust. Keskmiselt sõidab iga kuu vabatsooni 40 laeva. Seda ei saa muidugi võrrelda aegadega, mil Meemel kuulus Leedule. Sel ajal ulatus Meemeli sadamasse sissesõitvate laevade arv kuus ligi sajale. 27. III — 20. IV k. a. veeti mereteid mööda vabatsooni 21 000

tn. kaupu, millest 19 600 ehk 93% oli määratud Leedule ja 1300 tn. ehk 6,6% Saksale. 15. I — 31. III toimetati maateid kaudu vabatsooni Leedust 6,2 milj. kg kaupu ehk 83% ja Saksast 1,2 milj. kg ehk 16,4%. Vabatsoonist saadeti Leetu 5,2 milj. kg kaupu ehk 88,5% ja Saksa 0,6 milj. kg ehk 11,5%.

Leedu riiklik metsatööstus suurendab tegevust.

Expansion of Lithuanian State Timber Industry.

Leedu riiklik metsatööstus a/s. Lietmedis hakkab oma senist tegevust veelgi suurendama. Tulevikus tahetakse pühendada tähelepanu ka küttepuude müümisele. Samuti on

kavas tõsta puueksporti välismaale. Otsustati seada sisse uus moodne saeveski. Lietmedis'e uus juhatus koosneb praegu põllutöö- ja majandusministeeriumi kõrgemaist ametnikest.

Uusi tööstusi asutamisel Leedus. — New Industries for Lithuania.

Vilniuse maakonnas leiduvate kriidilademetete juurde kavatakse ehitada kaks kriidivabrikut. Rahaministeeriumi poolt on antud juba luba vabrikute ehitustööde alustamiseks.

Ühele ettevõtjate rühmale, mis moodustab aktsiaseltsi põhikapitaliga 600 tuh. lit., anti rahaministeeriumi poolt luba tekstiilvabriku ehitamiseks Ulkmerge linnas.

UNGARI.

Lihata päevade mõju lihatarbimisele Budapestis.

Influence of Meatless Days on Meat Consumption in Budapest.

Budapesti linna „Statistiline teataja“ avaldab kirjutise lihatarbimise kohta Budapestis, ühtlasi käsitledes lihata päevade sisseseadmise mõju lihatarbimisele pealinnas. Toodud andmete põhjal nähtub, et 1940. a. esimesel vee-

randil on lihatarbimine pealinnas vähenenud ainult 3,7%, võrreldes 1939. a. esimese vee- randiga (lihata päevade sisseseadmise määrus jõustus 1. I 40). Seejuures on sealihatarbimine vähenenud õige tunduvalt, nimelt 14,8%,

kuna looma-, vasika-, hobuse- ja linnuliha tarbimine on isegi tõusnud. Kalade tarbimine (mis on vaba kitsendusist) on tõusnud õige vähe, mis on seletatav kalahindade tugeva tõusuga. Metslooma- ja linnuliha tarbimine (samuti vaba kitsendusist) on tõusnud aga

50,7%. Lihatarbimise väikest langust Budapestis (ainult 3,7%) 1940. a. esimesel veerandil seletatakse sellega, et külmadel talvepäevadel oli võimalik osta liha tagavaraks lihataute päevade jaoks.

Võipuudus Ungaris. — *Butter Shortage in Hungary.*

„Südost Economist'i“ arvates peaks võivähesus Ungari turul olema ainult mööduv. Ungari toodab aastas keskmiselt 9 000—10 000 tn võid. Sellest eksporditi 1937. a. 6000 tn. Ülejäägist piisas siseturu vajaduste katmiseks. 1939. a. langes aga võiekспорт 1500 tn-le. Põhjusiks olid peamiselt võitoodangu langus ja sisemaise tarbimise tõus konjunkturi parane-

mise tagajärjel, mida suurendas veelgi rasvapäigete piiramine kaardisüsteemi alusel. Võitoodangu langust põhjustasid pikk ja karm talv (loomad saadi tuua välja karjamaale umbes kuu hiljem tavalisest), eelmisel aastal ikaldunud söödasaak, mis nagunii ka hääl aastail ei kata kogu söödatarvidust, ja lõpuks suured kahjud üleujutusist.

Kaudsete maksude suurendamise mõju Ungaris.

Influence of Increased Indirect Taxation in Hungary.

Ungari majandusuurimus-instituudi andmeil võib lähikäigu- ja tarbimismaksude ning monopolikaupade hindade tõstmise tagajärjel oodata riigikassale enamtulusid kuni 27,6%. Enamlaekumine on arvestatud äärmise tagasi-

hooldikkusega. Tegelikult peaks laekumine kujunema suuremaks, sest rahva nominaalne sissetulek on suurenenud, mis koos karmi hindade kontrolliga väldivad lähikäikude ja tarbimise märgatava lünga.

P.-AM. ÜHENDRIIGID.

P.-Am. Ühendriige tselluloositarvitus. — *Cellulose Consumption in the U. S. A.*

Normaalaegadel peavad Ühendriigid importima siseturutarviduse rahuldamiseks tselluloosi umbes 20% üldtarvidusest, millest umbes 70% imporditi Skandinaaviast, peamiselt pleegitamata sulfiiti ja pleegitatud sulfaati. 1939. aastal ulatus Ühendriige pleegitamata sulfiidi tarvitus 1 360 000 tn-le, millest umbes pool imporditi. Samaaegselt 3 000 000 tn. suurusel pleegitamata sulfaadi tarvitusest tuli importida 1/6.

Skandinaavia kui tselluloosiga varustaja äralangemine koormab vastavalt enam Ühendriige ja Kanada tselluloositehaseid mitte ainult Ühendriige, vaid ka muude riikide, millised importisid tselluloosi Skandinaaviast, tellimus-

tega. Ühendriige olukorda kergendavad tunduvalt viimaseil aastail valminud tselluloositööstused. Skandinaavia sündmuste tagajärjel on ka tselluloosihinnad tõusnud. Kui enne Skandinaavia vallutamist oli pleegitamata sulfiidi tn-hind 55—60 \$, tõusis see mai algul 65—75 \$-le tn. Samavõrra tõusid ka muude tselluloosiliikide hinnad.

Mis puutub kiudainete tootmisse, siis ei mõjasta seda Euroopa sündmused, kuna viimaseil aastail valmistatakse Ühendriiges puitvilla vaid Kanada ja sisemisest puumassist. Samuti ei olnud Ühendriige ajalehepaberi import Euroopast nimetamisväär.